

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

- א. אין לי אלא שניסת לכהן ניסת ללוי ולישראל לכותי לחלל לממזר ולנתין מניין תלמוד לומר ובת איש כהן ... היא בשריפה ואין בועלה בשריפה1
- ב.היא בשריפה ואין זוממיה בשריפה
2.....
- ג.אפילו בת ישראל נמי
3.....
- ד.ובת כהן כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה לפסול לה פסלה ללוי וישראל נמי
3.....
- ה. בת כהן שניסת לישראל ואכלה תרומה ... ניסת לאחד מן הפסולין ... זו וזו משלמות קרן ולא חומש ומיתתן בשריפה.....5
- ו.בתו בשריפה וכלתו בסקילה
6.....
- ז.זוממיה בכלל מיתת בועלה משום שנאמר ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו ולא לאחותו.....7

דף נא.

א. אין לי אלא שניסת לכהן ניסת ללוי ולישראל לכותי לחלל לממזר ולנתין מניין תלמוד לומר ובת איש כהן ... היא בשריפה ואין בועלה בשריפה

כבר התבאר לעיל דף נ: שבת כהן שזינתה כשהיא איש¹, בין שהיה בעלה כהן בין שהיה ישראל ואפילו היה בעלה ממזר או נתין או שאר מחייבי

¹ רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק ג הלכה ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

ג. אפילו בת ישראל נמי

העריות שיש בהן מיתת ב"ד מהן שמיתתן בסקילה, ומהן שמיתתן בשריפה, ומהן שמיתתן בחנק אלו הן העריות⁷ שמיתתן בשריפה: הבא על בת אשתו בחיי אשתו, ועל בת בתה, ועל בת בנה, ועל אם אשתו, ועל אם אמה, ועל אם אביה, והבא על בתו, ועל בת בתו, ועל בת בנו.

ד. ובת כהן כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה לפסול לה פסלה

ללוי וישראל נמי

כבר התבאר במסכת יבמות דף סח. שנאמר בפרשת אמור (ויקרא כב פסוק יב) ובת כהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקדשים לא תאכל⁸, מכאן שאם תבעל לאסור לה ותעשה זונה או חללה, הרי היא אסורה לאכול בתרומות לעולם, כדין כל חלל שהחלל כזר לכל דבר. ולא הכהנת בלבד אלא אפילו לוי וישראלית שנבעלה לאסור לה הואיל ונעשית זונה אסורה לאכול בתרומה לעולם, ואף על פי שיש לה זרע מכהן.

ואי זו היא זונה⁹, כל שאינה בת ישראל, או בת כהן או בת ישראל שנבעלה¹⁰ לאדם מגיל תשע שנים ויום אחד ומעלה שהיא אסורה לינשא לו איסור השוה לכל¹¹, הררי היא זונה. ואסורה לכהן ונפסלת מלאכות בתרומה.

הוקשו אם לה הוקשו כשהוא אומר לעשות לאחיו ולא לאחותו. וא"ת למה לי קרא כיון שהדבר ספק נדון בקלה דהיינו הנק וליכא למימר זיל הכי וזיל הכא ולא יומת הא בעינא כאשר זמם לעשות וליכא. וי"ל דאי לאו קרא הו"א כיון שהחמירה תורה על עדים זוממין שאם לא הרגו נהרגין אימא נחמיר עליהם להיות נדונים בחמורה כמות קמ"ל לאחיו ולא לאחותו. רדב"ז שם.

⁷ רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק א הלכה ד ה, הלכות סנהדרין פרק טו הלכה יא

⁸ רמב"ם הלכות תרומות פרק ו הלכה ז

⁹ רמב"ם איסורי ביאה יז, שו"ע אבהע"ז סי' ו סעי' ח

¹⁰ עיין בספר האלף לך שלמה סי' לה שנסתפק ברח"ן איש הפסול לה באמבטי ואח"כ רחצה שם אשה ונתעברה אם נפסלה לכהונה דכיון שאינה ביאה עיין חגיגה יד אינו פוסל גם בפסולי כהונה ועיי"ש

¹¹ עיין תוי"ט יבמות פ"ו מ"ה וז"ל "כתב הר"ב כגון חייבי לאוין או חייבי עשה. פירוש חייבי עשה ג' הן מצרי ואדומי ראשון ושני דאטיין מכלל עשה. דדור שלישי יבא. וכן בעולה לכ"ג אתיא מכלל עשה דבבתוליה יקח ולא הבא מכלל עשה אבל הרמב"ם בפ"ח מה' א"ב ביאר שאין חייבי לאוין ועשה עושין זונה אלא השוים בכל" וכן בחינוך שם "לאפוקי אלמנה שנבעלה לכהן גדול או גרושה לכהן הדיוט, שאין איסור זה שוה בכל אדם ואינה נעשית זונה בכך"

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

לפיכך הנבעלת לאחד מאיסורי לאוין¹² השוין בכל ואינה מיוחדת בכהנים או מאיסורי עשה¹³, ואין צריך לומר למי שהיא אסורה לו משום ערוה, או לעובד כוכבים ועבד, הואיל והיא אסורה לינשא לו הרי זו זונה. וכן יבמה שבא עליה זר, עשאה זונה. אבל הנבעלת לישראל משומד מותרת לכהונה¹⁴ וי"א¹⁵ שאין זונה אלא הנבעלת לעכו"ם או עבד או חייבי כריתות, אבל¹⁶ הבא על חייבי עשה או על חייבי לאוין, אפילו חייבי לאוין דשאר, אינו לוקה משום זונה, חוץ מהבא על היבמה שלוקה אמנם איסור יש בכולם.

י"א¹⁷ שבכלל זה בת כהן או ישראל שנבעלה לחלל, עשאה זונה וי"א¹⁸ שאע"ג שפוסלה להנשא לכהן או מלאכול בתרומה, אם היתה בת כהן מ"מ לא נעשה זונה בביאה זו.

¹² "מכאן אמרו עכו"ם או נתין או ממזר או גר עמוני ומואבי או פצוע דכא וכרות שפכה" (רמב"ם שם ה"ג) וכן עיין בשו"ת הרשב"א ח"א אלף רא שאפי' נבעלה לפצוע דכא וכרות שפכה נעשית זונה ונפסלה לתרומה

¹³ "מצרי ואדומי ראשון ושני" (שם ברמב"ם)

¹⁴ שו"ת חתם סופר סי' צג, ועיין אבני מילואים סי' ז ס"ק יג שנסתפק בזה ועיין פרה מטה אהרן ח"ב סי' סג שפשיטא ליה נמי שמותרת ועיין מהר"ם שיק בתשובה סי' יד שאסורה משום גזירת חתנות דנשג"ז

¹⁵ השגת הראב"ד פ"ח ה"א שו"ע שם

¹⁶ דעת התוס והראב"ד והרא"ש והמור מובא בב"י שם ועיין בחלקת מחוקק ס"ק י שתמה למאי נ"מ כתב דעה זו בשו"ע כיון שממה נפשך אסורה וכל המחלוקת לענין מלקות ועיין בפני משה ס"ק יד דס"ל שלפי הבנת הבי"ד דעה זו אין אפילו איסור

¹⁷ רמב"ם שם פ"ח ה"א וז"ל החינוך שם "וכן נמי תקרא זונה כל שנבעלה לכהן חלל, ואע"פ שהיא מותרת להנשא לו, שאין היותה זונה תלוי בבעילה של איסור אלא בפגימה, ומפי השמועה למדנו שאינה פגומה אלא מאדם האסור לה שתנשא לו או מכהן חלל".

¹⁸ וז"ל הראב"ד שם "ליתנהו להני כללי שאין זונה אלא מחייבי כריתות או מעכו"ם ועבד שאין בהן קידושין מיהו כל הפסולים לבא בקהל אם באו עליה פסולה מן הכהונה ומן התרומה ואפילו חלל משום דכתיב ולא יחלל זרעו מה הוא מחלל אף זרעו מחלל אבל ללקות עליה משום זונה לא" עכ"ל ועיין במ"מ שם שכתב שדעת הראב"ד שחלל פוסלה לכהונה משום שעשאה חללה אבל אינה זונה כיון שאינה ביאת איסור ועיי"ש במשנה למלך באריכות וכתב שבשאר חייבי לאוין לראב"ד נפסלה לכהונה מדכתיב כי תהיה לאיש זר דכיון שנבעלה לזר לה פסלה ולא משום זונה או חללה ועיין בעצי ארזים ס"ק טו שהעלה שדעת הראב"ד שחלל אינו פוסל לכהונה מדאורייתא ושכן דעת הטור ואינו אלא פסול מדרבנן אמנם בבית משה ס"ק ז הוכיח שאף לדעת הראב"ד ביאת חלל פוסל מן התורה ועיין תוי"ט יבמות פ"ו מ"ה וז"ל למסקנא "ואני אומר שאפשר שמפרשים הברייתא דפסולה לא מטעם זנות ולא מטעם חללה אלא מטעם גזירת הכתוב ובת כהן כי תהיה לאיש זר וגו' כלומר שיש זרות בביאתו וכל איסורי לאוין זרים הם בביאתו. וגם החלל קרוי זר כיון שנעשה זרות ע"י ביאתו בזרע שיבא ממנו וזוהי הפסול לה כלומר שיש צד פסול כמו שזכרנו".

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

ו"א¹⁹ שכל שנפסלת בביאתו אפילו נכנסה לחופה ולא נבעלה אסורה משום זונה.
ו"א²⁰ שאינה נאסרת א"כ נבעלה.

כל²¹ שאיסור ביאתה מדרבנן אינה נעשית זונה בביאתה, לפיכך הבא על אחת
מהשניות וכיוצא בהן, כגון הבא על קרובת חלוצתו או על חלוצתו, לא עשה אותה
זונה שהרי אינה אסורה להנשא לו מן התורה.

וכן ספק ממזר שבא על הפנויה כיון שמותר בקהל מדאורייתא²² לא עשאה זונה. ו"א²³
שעשאה זונה.

ה. בת כהן שניסת לישראל ואכלה תרומה ... ניסת לאחד מן הפסולין ... זו וזו משלמות קרן ולא חומש ומיתתן בשריפה

בת כהן שהיתה²⁴ נשואה לישראל, אפי' ילדה הימנו בנים²⁵, או שנפסלה
כלומר שנתחללה²⁶, ואח"כ אכלה תרומה בשוגג משלמת את הקרן²⁷, ולא

¹⁹ שער המלך פ"י מאישות חופת התנים סעי' ה ועיין מנחת חינוך מצוה רסז דכתב כשער המלך שאע"ג
שבקידושין לחוד לא תאסר אבל כיון שנכנסה לחופה הרי בחזקת שנבעלה אע"ג שעדיין היא בתולה ואסורה
²⁰ דכיון שברמב"ם פ"ח מאיסורי ביאה ה"ד כתב דזונה תלויה בפגם א"כ אין פגם בלא ביאה. ערוך השולחן
שם סעי' כג

²¹ רמב"ם שם פ"ח ה"ד

²² ואע"ג שספק זונה אסורה מן התורה הכא מעיקרא לא נעשית זונה כיון שהוא מותר בתורת ודאי מדאורייתא
לבוא בקהל ואם נבעלה לאחד שהוא ספק משאר פסולי קהל תלוי במחלוקת אם התורה התירתם או לאו
מנחת חינוך מצוה רסו אות ז

²³ שער המלך ברמב"ם שם ה"ג והוכיח מהא שנתין הבא על האשה עשאה זונה אע"ג שאין איסורו אלא דרבנן
וע"כ צריך לחלק שמה שנאסר משום סייג וגדר אינו פוסל בביאתו אבל מה שנאסר משום פסול עשאוהו רבנן
כפסול דאורייתא

²⁴ רמב"ם הלכות תרומות פרק י הלכה יב

²⁵ ר"י יבמות פ"ז ה"ד

²⁶ בתחלה כתב שיכולה עדיין לחזור לבית אביה אם ימות בעלה או יגרשה בלא בנים ואח"כ נקט רבותא מפי
דאפי' נתחללה ששוב אינה יכולה לחזור לבית אביה

²⁷ משום גזלם הוא תרומה שכבר זכה בו כהן, ר"ש ובפ"י ה"ר"י בן מ"צ כ' משלמת את הקרן דכורה דמיא ואינה
משלמת את החומש דככהנת דמיא וצ"ע ל"ל טעמא דכורה דמיא דהא מיירי בתרומה שזכה בה כהן וא"כ
אפי' כהנת היא חייבת משום גזלה ואי תרומה שלא זכה בה כהן הא מזיק מתנ"כ או שאכלן פטור ושמא רוצה
לפרש אפי' למ"ד מזיק מתנ"כ חייב וכן מלשון רש"י בסנהדרין נ"א א' משמע דמיירי בתרומה שלא זכה בה
כהן וכן בלשון הרמ"ה שם והוא ג"כ רק למ"ד מזיק מתנ"כ או שאכלן חייב דלא קי"ל כן וצ"ע ואולי ס"ל דלצאת
ידי שמים חייב. ומש"כ בתפא"י דתרומה שזכתה מאבי אמה פטורה ל"ד דכל תרומה שעדיין לא זכה בה כהן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

את החומש. דכתיב (ויקרא כב פסוק יג יד) וְכֹל זֶר לֹא יֹאכַל בוֹ, וְאִישׁ פִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בְּשִׁנָּה וְיִסַּף חֲמוֹשִׁיתוֹ עָלָיו וּגּוֹ'. קבלו חז"ל²⁸ דדוקא אם היה זר מתחלתו, משא"כ זו שמתחלתה היתה כהנת כיון שבתחלה היתה בת כהן ולא זרה מעיקרא היא ופטורה מחומש.

אבל אם נולדה חללה דהיינו מפסולי כהונה אף על פי שאביה כהן נקראת זרה מעיקרא, וחייבת קרן וחומש²⁹.

וכן בת ישראל³⁰ שנשאת לכהן ומת בעלה או גירשה או נתחללה מיקריא זר מעיקרא וכן מי שאכלה בשביל בנה מכהן ומת הבן או נתחללה מיקריא זרה מעיקרא כיון שהיא בעצם בת ישראל רק כ"ז שחי בעלה או בנה אכלה מדין קנין כספו אבל לא נעשית כהנת.

ו. בתו בשריפה ונלתו בסקילה

כבר התבאר שמהערייות³¹ שמיתתן בשריפה הבא על בתו, ועל בת בתו, ועל בת בנו. אך הבא על אשת בנו והיא הנקראת כלתו, דינה בסקילה³².

דף נא:

פטורה דהמיוק מתנ"כ או שאכלן פטור ואולי כריטב"א לעיל סקמ"ד דחייב מדרבנן. דרך אמונה בציון הלכה שם קפד קפה

²⁸ כריתות ו' ב' ועי' ברמ"ה סנהדרין נ"א א' שכתב דלשון זר מעיקרא משמע וכ"מ בתו"כ אמור פ"ו ועי' בשער הציונים שנסתפק מה הדין אם קיבל בה אביה קדושין בעודה עובר במעי אמה ומסתבר דג"ז נקרא אינו זר מעיקרא

²⁹ ירו' תרומות פ"ו ה"ב מעתה אפי' חללה מכהונה כו' (כ"ה הגי' בירו' כת"י) וכ"כ המאירי בסנהדרין נ"א א' בשם הירו' וגם לדעת רבנו שפסק בפ"ו מבי"מ ה"י דחלל גם לאחר שנודע אין מחלל עבודה אבל לשאר דברים אינו כהן שהרי פסק בפ"ו מרוצח ה"ב דבטלה כהונה וכמ"ש במכות י"ב א' דדוקא לענין עבודה ולא פסק כתי' בפסחים ע"ב ב' דתרומה איקרי עבודה שהרי הביא בסמוך תירוץ דזמנו בהול וכ"כ במרכה"מ ודלא כמ"ש רבנו בפיה"מ גם טעם זה.

³⁰ מנ"ח מצוה רפ"ג וכן נראה דהא לא פטרי' לה בסמוך אלא שאחר האכילה הודיעה שהיא זרה והטעם כדמפרש בירו' מפני שאכלה ברשות דלא הו"ל לחשוש לזה או משום טעה בדבר מצוה אלמא דמקריא זרה מעיקרא וכן מבואר להדיא בדברי רבנו בסמוך הי"ז וזה דלא כמ"ש בתוס' אנשי שם ברפ"ח דתרומות בשם הגר"י בכרך. דרך אמונה בציון ההלכה שם קעח

³¹ רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק א הלכה ה', הלכות סנהדרין פרק טו הלכה יא
³² שם הלכה ד ושם הלכה י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

ז. זוממיה בכלל מיתת בועלה משום שנאמר ועשיתם לו

כאשר זמם לעשות לאחיו ולא לאחותו

כבר התבאר ששנים³³ שהעידו על ראובן שנאף עם בת כהן ונגמר דין ראובן ליחנק³⁴, ודין הנואפת לשריפה ואחר כך נמצאו זוממין הרי אלו נחנקין ולא נשרפין ודבר זה מפי הקבלה. שנאמר³⁵ (דברים יט פסוק יט) וְעִשִּׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו וְלֹא לְאִחֹתוֹ.

³³ רמב"ם הלכות עדות פרק כ הלכה י

³⁴ התוס' ריש מכות נסתפקו אם הבועל אינו בר עונשין אם נתחייבו העדים מיתה ומצאתי בשו"ת הרשב"א ח"ג סי' קי"ג שכתב ג"כ כן אבל הריטב"א בהידושיו למכות הביא שני דיעות בזה, ומלשון רבינו משמע דדוקא אם העידו ג"כ על הבועל או חייבים הם כמיתת הבועל. אבל אם לא העידו עליו רק עליה אזי לפי משמעות דבריו חייבים הם ג"כ שריפה. ולא כן הוא דעת התוס' בסנהדרין (דרף נ"א ב) ד"ה לאחיו.

³⁵ פ' כל הנחנקין דף צ במשנה זוממין בת כהן ובוועלה שכל המזומים מקדימין לאותה מיתה חוץ מזוממין בת כהן ובוועלה מנה"מ דתניא ר' יוסי אומר מה ת"ל ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו לפי שכל המזומין שבתורה זוממיהן ובוועליהן כיוצא בהם בת כהן היא בשריפה ואין בוועלה בשריפה זוממיה איני יודע אם לו הוקשו אם לה הוקשו כשהוא אומר לעשות לאחיו ולא לאחותו. וא"ת למה לי קרא כיון שהדבר ספק גדון בקלה דהיינו הנק וליכא למימר זיל הכי וזיל הכא ולא יומת הא בעינא כאשר זמם לעשות וליכא. וי"ל דאי לאו קרא הו"א כיון שהחמירה תורה על עדים זוממין שאם לא הרגו נהרגין אימא נחמיר עליהם להיות גדונים בחמורה כמה קמ"ל לאחיו ולא לאחותו. רדב"ז שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

